

Sygn. akt VII U 858/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Jarząbek

Protokolant: sekr. sąd. Monika Bąk-Rokicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 05 kwietnia 2016 r. w W.

sprawy A. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wysokość renty rodzinnej

na skutek odwołania A. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 14 kwietnia 2015 roku, znak: R/6/(...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że do ustalenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru renty rodzinnej przyjmuje kwoty wynagrodzenia M. O. z okresu jego zatrudnienia w (...) sp. z o. o. w L. w okresie od dnia 1 lutego 1990r. do dnia 31 maja 1991r. wykazane w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 8 stycznia 2015 roku.

2. oddala odwołanie w pozostałym zakresie.

Sygn. akt VII U 858/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 kwietnia 2015r. znak: R/6/(...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. przyznał A. O. prawo do renty rodzinnej po zmarłym mężu M. O., ustalając wysokość renty rodzinnej na kwotę 1.922,80 złotych brutto. W uzasadnieniu ww. decyzji organ rentowy powołał się na treść art. 15 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że przepis ten zastosowano do okresu deklaracji bezimiennych, tj. od 1 lutego 1990 roku do 31 maja 1991 roku, kiedy to M. O. pozostawał zatrudniony w (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Tym samym do wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury przyjęto wynagrodzenie za lata: 1977-1989 oraz 1993-1999. Na tej podstawie organ rentowy stwierdził, że wydana decyzja jest prawnie oraz faktycznie uzasadniona (decyzja z dnia 14 kwietnia 2015 r., znak: R/6/(...), k. 139-147, a.r.).

A. O. w odwołaniu od tej decyzji z dnia 08 maja 2015 r. domagała się ponownego wyliczenia wysokości renty rodzinnej oraz wyrównania otrzymanego świadczenia za okres od śmierci męża M. O. do chwili jej przejścia na emeryturę. W uzasadnieniu swego stanowiska, odwołująca wskazała, że organ rentowy, wyliczając wysokość renty rodzinnej, błędnie uznał, że w okresie od dnia 01 lutego 1990 r. do dnia 31 maja 1991 r. M. O. zarabiał płacę minimalną pomimo tego, że do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dostarczano druk Rp-7, wskazujący, że w 1990 r. mąż odwołującej zarabiał 23.471.800 zł, co stanowi 189% stosunku podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia. Zdaniem odwołującej się, sporne wynagrodzenie zostało udokumentowane zaświadczeniem o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, wystawionym w dniu 08 stycznia 2015 r. przez R. G. – likwidatora spółki. Prawidłowe uwzględnienie wynagrodzenia za rok 1990 spowodowałoby wypadnięcie z listy kolejnych 20 lat niekorzystnego roku 1999, jednocześnie powodując podwyższenie należnej odwołującej się renty rodzinnej. Jednocześnie A. O. wniosła o powołanie biegłego z zakresu rachunkowości w celu prawidłowego obliczenia wysokości przysługującej jej renty na podstawie dokumentacji dostarczonej przez organ rentowy (odwołanie z dnia 8 maja 2015 r. k. 2-5 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 02 czerwca 2015 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c, wskazując, że na mocy decyzji z dnia 14 kwietnia 2015 r. przyznał skarżącej prawo do renty rodzinnej po zmarłym mężu M. O.. Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2, który przewiduje, iż w razie zgłoszenia wniosku o rentę rodzinną w miesiącu przypadającym bezpośrednio po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć ubezpieczonego, emeryta lub rencisty, rentę rodzinną wypłaca się od dnia śmierci, nie wcześniej jednak niż od dnia spełnienia warunków do renty przez uprawnionych członków rodziny. Mając na względzie powyższe uregulowanie, organ rentowy wskazał, że prawidłowo na mocy zaskarżonej decyzji, podjął wypłatę świadczenia od dnia 01 marca 2015 r., tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Jednocześnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych podkreślił, że do ustalenia wysokości ww. świadczenia przyjął podstawę wymiaru renty zmarłego, która została obliczona z uwzględnieniem wynagrodzenia otrzymywanego przez niego z najkorzystniejszych 20 lat kalendarzowych podlegania ubezpieczeniom społecznym emerytalno-rentowym, w wyniku czego wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 109,86%. Wskazał, że w powyższym zakresie nie uwzględnił wynagrodzenia zmarłego za okres od dnia 01 lutego 1990 r. do dnia 31 maja 1991 r. na podstawie załączonego do akt rentowych zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu w Przedsiębiorstwie (...) Spółki z o.o. wystawionego w dniu 08 stycznia 2015 r. przez R. G. – likwidatora, albowiem dokument ten był opatrzony jedynie pieczętką stanowiskową imienną adwokata z dopiskiem odręcznym likwidator i nie zawierał pieczętki nagłówkowej zakładu pracy. Na tej podstawie organ rentowy przyjął kwoty minimalnego wynagrodzenia za wskazany powyżej okres zatrudnienia zmarłego małżonka odwołującej i stwierdził, że zaskarżona decyzja odpowiada prawu (odpowiedź na odwołanie z dnia 2 czerwca 2015 r. k. 6 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

M. O., urodzony w dniu (...), w okresie od dnia 01 stycznia 1969 r. do dnia 19 czerwca 1984 r. był zatrudniony w Zakładach Radiowych im. (...) w W. (informacja dotycząca okresów składkowych i nieskładkowych k. 19 a.r, umowa o naukę zawodu z dnia 1 września 1969 r., k. 37 a.r., karty wynagrodzeń z lat 1977-1984, k. 38 i nast. a.r.).

Zatrudnienie M. O. w Zakładach Radiowych im. (...) nie było nieprzerwane, gdyż w okresie od dnia 13 stycznia 1975 r. do dnia 02 grudnia 1976 r. pełnił on czynną służbę wojskową w Wojsku Polskim (zaświadczenie Wojskowej Komendy Uzupełnień (...), k. 57 a.r.).

Następnie, od dnia 28 sierpnia 1984 roku do 24 lipca 1985 r. M. O. był zatrudniony w Zakładach (...) w W. (informacja dotycząca okresów składkowych i nieskładkowych k. 21 a.r, zaświadczenie k.45, a.r.).

W okresie od dnia 09 września 1985 r. do dnia 26 listopada 1985 r. oraz od dnia 09 grudnia 1985 r. do dnia 20 grudnia 1986 r. M. O. był zatrudniony u E. Z. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Artykuły z Gumi i Ślusarstwo z siedzibą w W. (informacja dotycząca okresów składkowych i nieskładkowych k. 21 a.r., świadectwo pracy k. 49 a.r.).

Następnie od dnia 19 stycznia 1987 r. do dnia 31 sierpnia 1987 r. M. O. był zatrudniony przez podmiot gospodarczy o nazwie Wytwarzanie (...) Gumowych M. O., M. O. z siedzibą w L. (informacja dotycząca okresów składkowych i nieskładkowych k. 21 a.r, świadectwo pracy, k.51 a.r.).

W okresie od dnia 21 września 1987 r. do dnia 31 maja 1991 r. M. O. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) Spółki z o.o. z siedzibą w L. na stanowisku robotnika drogowego, a następnie kierownika działu zaopatrzenia (informacja dotycząca okresów składkowych i nieskładkowych k. 21 a.r, świadectwo pracy k.53, a.r., zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu k. 149, a.r., listy płac złożone przez świadka na rozprawie w dniu 20 października 2015 r.).

Następnie od dnia 01 stycznia 1999 r. do dnia śmierci M. O. prowadził własną działalność gospodarczą (informacja dotycząca okresów składkowych i nieskładkowych k. 23 a.r, potwierdzenie ubezpieczenia osób opłacających składki na własne ubezpieczenie oraz osób z nimi współpracujących k. 97-99 a.r.) .

M. i A. O. zawarli związek małżeński w dniu 24 czerwca 1978 r. (odpis skrócony aktu małżeństwa, k. 27 a.r.).

M. O. zmarł w dniu 24 września 2013 r. w L. (odpis skrócony aktu zgonu, k. 29, a.r.).

W dniu 20 marca 2015 r. A. O. złożyła wniosek o przyznanie na jej rzecz prawa do renty rodzinnej po zmarłym mężu M. O. (wniosek ubezpieczonej z dnia 20 marca 2015 r. k. 3-15 a.r.).

W rozpoznaniu powyższego wniosku, organ rentowy decyzją 14 kwietnia 2015r. znak: R/6/(...), przyznał A. O. prawo do renty rodzinnej po zmarłym mężu M. O. w kwocie 1.922,80 złotych brutto. W uzasadnieniu ww. decyzji organ rentowy wskazał, że do ustalenia wysokości świadczenia, jakie przysługiwałoby osobie zmarłej, uwzględnił 32 lata, 6 miesięcy i 23 dni okresów składkowych oraz 11 miesięcy i 24 dni okresów nieskładkowych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaznaczył, że do ustalenia podstawy wymiaru renty osoby zmarłej przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne osoby zmarłej z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1977 r. do 1999 r. oraz wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w wysokości 109,86%. Wysokość renty osoby zmarłej została obliczona w następujący sposób: $24\% \times 3.080,84 \text{ zł} = 739,40 \text{ zł}$, $(390 \times 1,3\%)/12 \times 3.384,61 \text{ zł} = 1.430,00 \text{ zł}$, $(11 \times 0,7\%)/12 \times 3.384,61 \text{ zł} = 21,66 \text{ zł}$, co dało razem kwotę 2.191,06 zł. Z uwagi na fakt, że renta rodzinna dla jednej osoby uprawnionej wynosi 85% świadczenia osoby zmarłej, wysokość świadczenia wyniosła 1.922,80 zł ($85\% \times 2.262,12 \text{ zł}$) (decyzja z dnia 14 kwietnia 2015 r., znak: R/6/(...), k. 139-147 a.r.).

Od niekorzystnej dla siebie decyzji organu rentowego z dnia 14 kwietnia 2015r. znak: R/6/(...), A. O. złożyła odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie z dnia 08 maja 2015 r. k. 2-5 a.s.).

Na rozprawie w dniu 20 października 2015 r. Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie przeprowadził dowód z zeznań świadka R. G. na okoliczność wysokości wynagrodzenia M. O. w spornych okresach. Na podstawie tego dowodu Sąd ustalił, że R. G. działając jako likwidator spółki Przedsiębiorstwo (...) Spółka z o.o. w L. podpisał zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu M. O. na podstawie dokumentów spółki znajdujących się u przechowawcy K. W.. Świadek nie opatrzył dokumentu pieczęcią spółki, gdyż już wcześniej dopilnował, aby wszystkie pieczęcie spółki zostały zniszczone, a jednocześnie świadek nie miał obowiązku posiadania, jako likwidator, pieczęci wskazującej jego funkcję. Ponadto, świadek złożył do akt sprawy oryginały dokumentów, na podstawie których zostało wystawione zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu zmarłego M. O. (protokół rozprawy z dnia 20 października 2015 r., k. 29-30 a.s.).

W piśmie procesowym z dnia 05 listopada 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, ustosunkowując się do złożonych na rozprawie w dniu 20 października 2015 r. dokumentów, podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie (pismo procesowe organu rentowego z dnia 5 listopada 2015 r., k. 32 a.s.).

Jednocześnie realizując zobowiązanie Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 04 lutego 2016 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych w piśmie procesowym z dnia 08 marca 2016 r. przedstawił wyliczenie wskazujące na wysokość renty brutto M. O. oraz renty rodzinnej należnej jego żonie, przy uwzględnieniu wynagrodzenia zawartego w druku Rp-7 z dnia 08 stycznia 2015 r. wystawionego przez R. G., wskazując, że wynosiłyby one odpowiednio 2.354,48 zł oraz 2.001,31 zł brutto (pismo procesowe organu rentowego z dnia 8 marca 2016 roku, k. 56 a.s).

Powyższy stan faktyczny, Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy i aktach rentowych M. O.. Zdaniem Sądu, powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Odnośnie kwestionowanego przez organ rentowy zaświadczenia z dnia 08 stycznia 2015 r. Sąd zważył, że prawdziwość, autentyczność i rzetelność ww. dokumentu została potwierdzona wiarygodnymi zeznaniami świadka R. G., dlatego też nie odmówił mu wiarygodności i mocy dowodowej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie A. O. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 14 kwietnia 2015 r., znak: R/6/(...), jest zasadne w części dotyczącej wyliczenia wysokości renty rodzinnej i jako takie zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Przepis art. 73 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 748 z późn. zm.) stanowi, że renta rodzinna wynosi dla jednej osoby uprawnionej – 85% świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu (ust. 1 pkt. 1), przy czym za kwotę świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu emerytowi, uważa się kwotę emerytury, z zastrzeżeniem ust. 3, lub renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy (ust. 2). W związku z powyższym, w myśl powołanej regulacji, renta rodzinna wynosi dla jednej osoby uprawnionej 85% świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu.

Z powyższego wynika zatem, że renta rodzinna jest pochodną świadczenia zmarłego i nie może być wyższa od jego własnego świadczenia, gdyż stanowi ona odpowiedni procent świadczenia zmarłego. Wobec tego, w pierwszej kolejności ustaleniu podlega, czy osoba zmarła miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy bądź też spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń, a jeżeli ustalenia te dają pozytywny wynik, ustala się wysokość tego świadczenia. Dopiero następnie może zostać ustalone prawo do renty rodzinnej uprawnionego członka rodziny, a także wysokość tejże renty stanowiącej określony procent świadczenia zmarłego.

W niniejszej sprawie pomiędzy ubezpieczoną a organem rentowym sporne były dwie kwestie: po pierwsze wysokość należnej odwołującej się renty rodzinnej, a po drugie data, od której renta rodzinna powinna być wypłacana.

Rozbieżności dotyczące wysokości należnej renty rodzinnej w rozpoznawanej sprawie wynikały z odmiennej oceny stron, co do wysokości podstawy wymiaru składek M. O. za okres od dnia 01 lutego 1990 r. do dnia 31 maja 1991 r., kiedy to pozostawał on zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) Spółce z o.o. z siedzibą w L.. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił uznania mocy dowodowej, co do wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w tym okresie wskazanego w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 08 stycznia 2015 r. ze względu na brak pieczętki nagłówkowej zakładu pracy oraz pieczęci wskazującej na funkcję R. G., jako likwidatora, uznając, że brak tych pieczęci powoduje, iż nie można ustalić podstawy wymiaru składek za ww. okres czasu.

Z powyższym stanowiskiem organu rentowego nie sposób się jednak zgodzić. W ocenie Sądu Okręgowego, organ rentowy wydając decyzję z dnia 14 kwietnia 2015 r. błędnie zastosował przepisy prawa materialnego i przyznał wnioskodawczyni świadczenie rentowe w obniżonej wysokości wynikającej z przyjęcia minimalnej kwoty wynagrodzenia zmarłego M. O. za okres jego zatrudnienia w latach 1990-1991 w Przedsiębiorstwie (...) Spółki z o.o. z siedzibą w L..

Jak trafnie wskazała strona odwołująca się w piśmie procesowym z dnia 02 stycznia 2016 r. żaden z obecnie obowiązujących przepisów prawa nie przewiduje obowiązku opatrzenia dokumentów składanych do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych pieczęcią firmową lub indywidualną. Twierdzenia organu rentowego o obowiązku opatrzenia podpisu uprawnionej osoby właściwą pieczęcią są z tego powodu całkowicie bezpodstawne. Należy również wskazać, że organ rentowy nie wyjaśnił, dlaczego jego zdaniem dokument opatrzony pieczęcią, którą może się przecież posłużyć dowolna nieuprawniona osoba, miałby być bardziej wiarygodny niż dokument opatrzony wyłącznie podpisem. Z tego względu żądanie od podmiotów wystawiających dokumenty do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych opatrywania ich dodatkowo pieczęciami jest całkowicie bezpodstawne.

Jednocześnie nie może być wątpliwości, że R. G. był osobą uprawnioną do wystawienia zaświadczenia o wynagrodzeniu i zatrudnieniu z dnia 08 stycznia 2015 r. Okoliczność ta wynika nie tylko z wiarygodnych zeznań świadka R. G., ale także z faktu, że organ rentowy nigdy nie wskazywał, aby zaświadczenie o wynagrodzeniu i zatrudnieniu z dnia 08 stycznia 2015 r. było wystawione przez nieuprawnioną osobę, a jedynie, że nie można mu przyznać waloru dowodowego ze względu na brak pieczętek. Oznacza to, że okoliczność ta jest okolicznością niezaprzeczoną, którą na podstawie art. 230 k.p.c. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie uznaje za przyznaną. Z tego względu zasadne było oddalenie na podstawie art. 217 § 3 wniosku strony odwołującej się o zwrócenie się do Sądu Rejonowego do m.st. W. o nadesłanie akt rejestrowych Przedsiębiorstwa (...) Spółki z o.o. z siedzibą w L., gdyż okoliczność na którą został on zgłoszony, została już dostatecznie wyjaśniona.

W świetle powyższego, Sąd Okręgowy uznał odwołanie A. O. w części dotyczącej wysokości renty rodzinnej za zasadne.

Odnosząc się natomiast do wniosku A. O. o wypłacenie renty rodzinnej za okres od śmierci jej męża do dnia otrzymania emerytury, należy wskazać, że termin płatności świadczeń wynika wprost z treści art. 129 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym świadczenie wypłaca się od miesiąca, w którym uprawniony złożył wniosek, chyba że złoży go w miesiącu następującym po śmierci ubezpieczonego – wtedy renta rodzinna wypłacana jest od dnia śmierci.

Jako że nie może być wątpliwości, że odwołująca się złożyła wniosek o rentę rodzinną w okresie, wynoszącym ponad rok od śmierci męża, wypłacenie przez organ rentowy renty rodzinnej od dnia 01 marca 2015 r. było prawidłowe.

Mając na uwadze wszystkie wskazane powyżej okoliczności, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 14 kwietnia 2015 r., znak: R/6/(...) w ten sposób, że przeliczył wysokość renty rodzinnej dla odwołującej A. O. po zmarłym mężu M. O., przy przyjęciu, jako podstawy obliczenia renty rodzinnej wysokości renty osoby zmarłej określonej na kwotę w wysokości 2.354,48 zł brutto i ustalił wysokość renty rodzinnej dla A. O., począwszy od dnia 01 marca 2015 r. (tj. od miesiąca, w którym został złożony wniosek o przeliczenie świadczenia) na kwotę w wysokości 2.001,31 zł, jako 85% świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.